

'Eigenlijk hebben alle kinderen baat bij traumasensitief onderwijs'

Iedereen maakt in zijn leven wel eens nare ervaringen mee. Ook kinderen komen soms al op jonge leeftijd in aanraking met heftige gebeurtenissen. Maar hoe moet je als leerkracht en school hier in de praktijk mee omgaan? Onderzoekers Wendy Nelen en Evelyne Offerman hebben het afgelopen jaar gewerkt aan een handboek Traumasensitief Onderwijs en gaven de toehoorders op het NRO-congres een korte presentatie.

door Bettina Korevaar en Hadassa Spoor

Al vrij vroeg in de sessie gaven de onderzoekers aan dat het woord trauma in de context van hun onderzoek niet helemaal past. Het onderzoek richt zich vooral op ingrijpende levenservaringen en borduurt voort op de training 'lesgeven aan getraumatiseerde kinderen'. Het blijkt dat kinderen door verschillende omstandigheden ingrijpende levenservaringen opdoen, van een wisseling van klas en pestgedrag, tot aan een (vecht)scheiding, mishandeling en seksueel misbruik. De onderzochte kinderen hadden in hun leven gemiddeld al zeven ingrijpende gebeurtenissen meegemaakt.

Tijdens de sessie lieten de onderzoekers verschillende modellen langskomen waaronder 'the window of tolerance' (optimaal spanningsgebied). Er werd levendig beschreven hoe stress ervoor kan zorgen dat het kind buiten het optimale spanningsgebied raakt. Ieder kind uit stress op een andere manier en dit werd ook zichtbaar gemaakt. Daarnaast vertelden de onderzoekers hoe het brein van een kind op zo'n moment reageert. Het vechten, vluchten of bevriezen-principe wordt geactiveerd en alleen de hersenstam reageert nog op signalen van buitenaf. Daardoor heeft het niet veel zin om de cognitieve functies van het kind aan te spreken (luisteren, reflecteren). Uit de praktijk blijkt dat dit wel vaak wordt gedaan door leerkrachten. Een beter alternatief is het kind de tijd of ondersteuning te geven om zichzelf te reguleren. Rustplekken in school en sensomotorisch materiaal kan hierbij helpen. Diverse scholen van Stichting Orion werken vanuit deze benadering.

'Leraren spreken gestreste kinderen vaak op een verkeerde manier aan'

Het onderzoeksteam heeft voor de invoering van deze vorm van onderwijs een handboek geschreven waardoor schoolteams op weg geholpen kunnen worden. Daarbij hebben de onderzoekers ook een model ontworpen van het invoeringsproces. Dit model is verbeeld als boom waarin de wortels staan voor kennisontwikkeling, de stam staat voor richting en de kruin voor relatie (met het kind, de ouders etc.) en regulatie.

Het onderwerp leefde onder het publiek en er klonk verbazing bij het tonen van de onderzoeksresultaten. Een persoonlijke eyeopener was het feit dat eigenlijk alle kinderen baat hebben bij traumasensitief onderwijs. Omdat de praktische informatie er is, wordt nu gewerkt aan de theoretische onderbouwing van het effect van traumasensitief onderwijs, opdat elke school kan profiteren van deze inzichten.

[« Terug naar alle reportages](#)